

Bryssel den 28.3.2018
COM(2018) 157 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

Rapport om tillämpningen av förordning (EU) nr 211/2011 om medborgarinitiativet

EU:s medborgarinitiativ är ett instrument som gör det möjligt för en miljon medborgare att uppmana Europeiska kommissionen att lägga fram ett förslag till unionsrättsakt för att genomföra fördragen. Det är ett verktyg för att påverka den politiska dagordningen och för att delta i unionens demokratiska liv. Reglerna för EU:s medborgarinitiativ bygger på bestämmelserna i Lissabonfördraget¹ och genomförs genom förordningen om medborgarinitiativet som trädde i kraft den 1 april 2012². Sedan dess har organisatörer av initiativ samlat in uppskattningsvis 9 miljoner stödförklaringar från medborgare i hela EU.

Enligt artikel 22 i förordningen om EU:s medborgarinitiativ ska kommissionen vart tredje år överlämna en rapport om tillämpningen av förordningen till Europaparlamentet och rådet.

2015–2018: EN ÖVERSYN AV EU:S MEDBORGARINITIATIV

I den första rapporten från kommissionen som antogs den 31 mars 2015 anges flera utmaningar i samband med genomförandet av förordningen i dess nuvarande form, som rör såväl tekniska och praktiska aspekter som mer politiska frågor³.

Rapporten ledde till en översyn av EU:s medborgarinitiativ, för att samla in synpunkter på hur man på olika sätt kan förbättra tillämpningen av initiativet. I översynen ingick att samråda med och att ta emot bidrag från centrala aktörer och andra parter, såsom EU:s institutioner och rådgivande organ, medlemsstater, organisationer i det civila samhället och organisatörer av medborgarinitiativ. Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och parter i civilsamhället har varje år sedan 2012 anordnat ”ECI Days” (informationsdagar om EU:s medborgarinitiativ), som fungerar som ett forum för diskussion och synpunkter. Andra EU-institutioner och organ och olika berörda parter har också gjort sina egna bedömningar och utvärderingar av instrumentet. Europaparlamentet utfärdade en resolution den 28 oktober 2015⁴ där man efterlyste en översyn av förordningen.

Mot denna bakgrund antog kommissionen ett förslag till en ny förordning om EU:s medborgarinitiativ den 13 september 2017⁵ (nedan kallad *förslaget*). Målet är att fullt ut

¹ Artikel 11.4 i fördraget om Europeiska unionen och artikel 24 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

² Förordning (EU) nr 211/2011 antogs av Europaparlamentet och rådet i februari 2011. Förordningen kompletteras av kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1179/2011 av den 17 november 2011 om tekniska specifikationer för system för insamling via internet.

³ [Rapport om tillämpningen av förordning \(EU\) nr 211/2011 om medborgarinitiativet, 31.3.2015.](#)

⁴ [Europaparlamentets resolution av den 28 oktober 2015 om det europeiska medborgarinitiativet.](#)

⁵ COM(2017) 482, 13.9.2017.

utnyttja initiativets potential genom att göra det mer tillgängligt, mindre betungande och lättare att använda för organisatörer och anhängare. Förslaget tar hänsyn till de många synpunkter som inkommit de senaste åren och till kommentarer som inkom i samband med ett offentligt samråd om översynen 2017. Dessa har sammanställts i ett arbetsdokument från kommissionens avdelningar som åtföljer förslaget och där det också finns uppgifter om hur EU:s medborgarinitiativ fungerar och en analys av förbättringsalternativ⁶ som bygger på studier som kommissionen inledde i samband med översynen av initiativet⁷.

Förslaget tar upp de viktigaste bristerna som kom fram i översynen:

- Svårigheter för medborgarna att föreslå rättsligt godtagbara initiativ. Detta visar sig genom att en relativt hög andel av förslagen inte godkänns för den registrering som krävs innan organisatörerna kan börja samla in stödförklaringar från undertecknare (30 % av ansökningarna kunde inte registreras av kommissionen eftersom de föreslagna initiativen uppenbart låg utanför kommissionens befogenheter).
- Processen att samla in stödförklaringar är på flera sätt komplicerad och betungande för initiativorganisatörerna, vilket framgår av att endast en liten andel av initiativen lyckades uppnå nödvändigt antal underskrifter under insamlingstiden på ett år): t.ex. saknas det flexibilitet i tidsplanen för medborgarinitiativen, kraven på uppgifter om undertecknarna skiljer sig åt mellan medlemsstaterna, och det är komplicerat att samla in underskrifter på nätet.
- Totalt sett har medborgarinitiativen hittills inte lett till mycket debatt och fått relativt begränsade konsekvenser.

Inom nuvarande rättsordning har kommissionen redan vidtagit olika icke-lagstiftningsåtgärder för att införa praktiska förbättringar i genomförandet av medborgarinitiativen. Den har tillhandahållit kostnadsfria servrar för organisatörernas insamlingssystem, förstärkt rådgivningen och stödet till (potentiella) organisatörer och kommunikationsverksamheten, gjort den programvara på nätet som organisatörerna kan använda för att samla in underskrifter mer användarvänlig samt valt att i vissa fall delvis registrera initiativ.

Den kraftiga minskningen av antalet registreringsansökningar som fått avslag av kommissionen (endast två avslag för 17 föreslagna initiativ sedan april 2015, jämfört med

⁶ Arbetsdokumentet finns på webbplatsen för EU:s medborgarinitiativ, på [sidan för översynen av förordningen](#).

⁷ Förutom en studie om it-effekterna av förordningen om medborgarinitiativet från i juni 2015 beställde kommissionen tre andra studier: om uppgiftskraven för undertecknarna, om användningen av elektronisk identifiering (e-id) och om namninsamlingssystem och tekniska specifikationer enligt förordning (EU) nr 211/2011 och genomförandeförordning (EU) nr 1179/2011. Dessa studier finns på webbplatsen för EU:s medborgarinitiativ, på [sidan för översynen av förordningen](#).

20 av 51 under perioden april 2012–mars 2015) kan också bero på att kommissionen beslöt att tillåta partiell registrering i fall där det är motiverat.

Dessa förändringar medförde betydande förbättringar även om det inte rörde sig om lagstiftningsåtgärder. För att säkerställa att EU:s medborgarinitiativ är ett effektivt och tillgängligt instrument har antagandet av en ny förordning tagits med som en prioritering i den gemensamma förklaring om lagstiftningsprioriteringar för 2018–2019 som antogs av de tre institutionernas ordförande den 14 december 2017.

Den här rapporten är den andra i sitt slag och den följer noga den övergripande bedömning som gjorts inför den föreslagna revideringen av den nuvarande förordningen om EU:s medborgarinitiativ. Den bygger på bedömningen och omfattar även ytterligare uppgifter och fakta om hur EU:s medborgarinitiativ genomförs och fungerar.

Följande avsnitt innehåller en lägesbeskrivning av förfarandena i samband med EU:s medborgarinitiativ, med en kort analys av de viktigaste problemen som berörda parter stöter på. Här tar vi upp vissa av de förbättringar som redan gjorts eller sådana som kommissionen föreslår i sitt förslag till ny förordning.

ÖVERSIKT ÖVER INITIATIVEN

Medborgarinitiativens livscykel bygger på de regler och förfaranden som fastställs i förordningen. Ett medborgarinitiativ startas av en medborgarkommitté och registreras därefter av kommissionen, under förutsättning att villkoren för tillåtlighet uppfylls, särskilt att initiativet inte uppenbart ligger utanför kommissionens befogenheter. När registreringen är gjord kan insamlingen av stödförklaringar inledas. Om den kontroll av stödförklaringarna som medlemsstaternas behöriga myndigheter genomför bekräftar att minimiantalet underskrifter har uppnåtts lämnar organisatörerna in sitt initiativ till kommissionen som ska ge sitt svar inom tre månader. I detta genomförs också ett möte med kommissionen och en offentlig utfrågning i Europaparlamentet.

Sedan den förra rapporten om tillämpningen av EU:s medborgarinitiativ i mars 2015 har kommissionen mottagit 17 ansökningar om registrering av föreslagna medborgarinitiativ, varav 15 godtagits och två avslagits. Dessutom registrerade kommissionen i enlighet med domstolens beslut två initiativ som man under föregående treårsperiod inte hade velat registrera (se nedan).

Tabellen ger en översikt över både föreslagna medborgarinitiativ som registrerats och registreringsansökningar som fått avslag sedan förordningen trädde i kraft i april 2012.

	april 2012–mars 2015	april 2015–mars 2018	Totalt sedan april 2012
Registrerade	31	17	48

initiativ, totalt			
Ansökningar som fått avslag, totalt	20	2	22

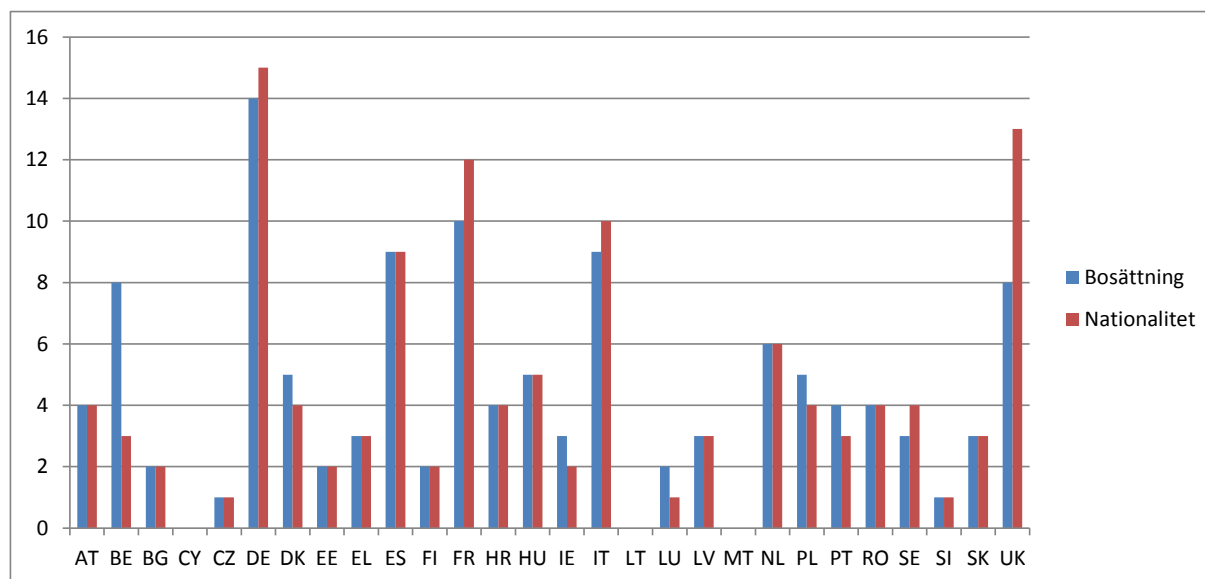
GENOMFÖRANDET AV EU:S MEDBORGARINITIATIV

Medborgarkommitté

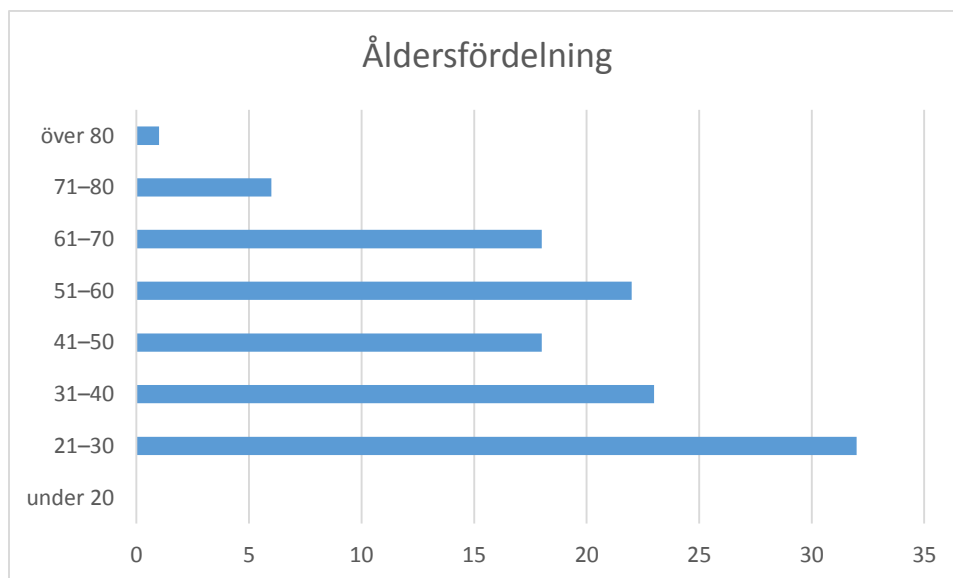
En förutsättning för att inleda ett medborgarinitiativ är att man inrättar en medborgarkommitté bestående av minst sju EU-medborgare som är bosatta i sju olika medlemsstater och som måste ha uppnått rösträttsåldern för Europaparlamentsval. Även om det inte finns någon övre gräns för antalet medborgare i kommittén är det endast dessa sju medlemmar som formellt registreras.

Statistik över medlemmar i medborgarkommittéerna för initiativ som registrerats sedan april 2015

– Kommittémedlemmarnas bosättningsland och medborgarskap

– Kommittémedlemmarnas ålder (vid tidpunkten för registreringen)

Registrering av initiativen

Innan kommittén börjar samla in namn för sitt initiativ måste det registreras hos kommissionen som i detta skede särskilt kontrollerar att medborgarkommittén uppfyller villkoren ovan. Den kontrollerar också att det föreslagna initiativet inte uppenbart ligger utanför kommissionens befogenheter att lägga fram förslag till unionsrättsakter för att genomföra fördragen och att det varken är uppenbart otillbörligt, av okynneskaraktär eller förgelseväckande eller uppenbart strider mot unionens värden.

Kommissionen ska inom två månader kontrollera att villkoren i artikel 4.2 i förordningen om EU:s medborgarinitiativ är uppfyllda.

Redan i den föregående rapporten betonades den utmaning registreringsförfarandet utgör för organisatörerna, särskilt när det gäller omfattningen av kommissionens befogenheter. Förbättringar har införts på två nivåer. Sedan 2015 antar kommissionskollegiet besluten om registrering av föreslagna medborgarinitiativ, vilket visar att kommissionen lägger vikt vid medborgarinitiativen och att det är en prioritet för dem att lyssna på medborgarna och deras synpunkter. Kommissionens pressmeddelanden har också gjort registreringarna mer synliga.

Dessutom har kommissionen börjat tillåta partiell registrering i lämpliga fall. I sådana fall har kommissionen antagit ett beslut om villkoren för registrering där man bl.a. har angett vilka delar som kommissionen registrerat och på vilken grund stödförklaringar för initiativ får samlas in.

Det har lett till att det sedan 2015 endast är två föreslagna initiativ som inte har uppfyllt registreringskraven och därför inte kunnat registreras av kommissionen ("Stop Brexit" och "British friends – stay with us in EU").

Sedan förordningen trädde i kraft 2012 har sex medborgarkommittéer väckt talan vid tribunalen mot kommissionens beslut att vägra registrera de initiativ som de föreslagit⁸. Även om ärendena fortfarande behandlades i domstolen under rapporteringsperioden gällde alla dessa fall beslut som hade antagits 2012–2014.

Tribunalen bekräftade besluten om avslag i fyra fall⁹. Två av de fyra domarna från tribunalen överklagades till EU-domstolen. Den 12 september 2017 avslog domstolen överklagandet i det första av dessa fall och bekräftade tribunalens dom och kommissionens beslut att vägra registrera det föreslagna initiativet¹⁰.

I två andra fall registrerade kommissionen initiativen i enlighet med domarna från tribunalen 2017¹¹ ("Stop TTIP" och "Minority SafePack"). En talan om ogiltigförklaring väcktes sedan mot kommissionens beslut i mars 2017 om att registrera det föreslagna medborgarinitiativet "Minority SafePack"¹².

Kommissionens förslag till en ny förordning syftar till att förbättra registreringsförfarandet, bl.a. möjligheten att ge organisatörerna (preliminära) uppgifter om initiativet ligger utanför kommissionens befogenheter. Det klargör också villkoren för partiell registrering av initiativ, dvs. om endast en del av initiativet inte uppenbart ligger utanför kommissionens befogenheter att lägga fram förslag till unionsrättsakter för att genomföra fördragen.

Insamling av stödförklaringar

Enligt förordningen om EU:s medborgarinitiativ kan stöd för ett medborgarinitiativ endast ges av unionsmedborgare som har uppnått rösträttsåldern för Europaparlamentsval, som är 18 år i hela EU utom i Österrike där den är 16 år.

Organisatörerna ska inom tolv månader samla in stödförklaringar antingen på papper eller elektroniskt, med formulär som följer mallarna i bilaga III till förordningen.

Vid insamlingen av det senaste initiativet som fick en miljon stödförklaringar, "Förbud glyfosat och skydda människor och miljön mot giftiga bekämpningsmedel", samlades ca 21 % in på papper och cirka 79 % via internet¹³.

Uppgiftskrav

⁸ Målen T-754/14, T-361/14, T-44/14 T-529/13, T-450/12 och T-646/13.

⁹ Målen T-450/12, T-44/14, T-529/13 och T-61/14.

¹⁰ Målen C-589/15 och C-420/16.

¹¹ Målen T-646/13 och T-754/14.

¹² Mål T-391/17.

¹³ Det finns siffror för insamlingen av stödförklaringar endast för inlämnade initiativ, eftersom dessa är de enda officiella siffror som kommissionen och medlemsstaterna har tillgång till.

Undertecknarna måste vara medborgare och folkbokförda i ett visst EU-land och lämna personuppgifter så att de behöriga myndigheter i medlemsstaterna kan kontrollera underskrifterna. Kraven varierar mellan medlemsstaterna.

Kommissionen kan ändra de uppgiftskrav för undertecknarna som anges i bilaga III genom en delegerad akt på medlemsstaternas begäran. Efter en första ändring 2013 som gällde sex medlemsstater förenklades kraven för tre andra medlemsstater genom en andra ändring 2015.

Dessa skillnader i uppgiftskraven för medborgarnas stöd har påverkat medborgarinitiativen negativt och gjort dem mindre effektiva. Bl.a. är vissa EU-medborgare förhindrade att visa sitt stöd, och i vissa länder krävs en stor mängd personuppgifter eller också kan de uppgifter som krävs upplevas som känsliga vilket kan verka avskräckande. Så många som 13 formulär används för närvarande och alla kräver olika personuppgifter vilket gör insamlingen av stödförklaringar mycket arbetskrävande, särskilt på papper.

Dessa kvarvarande problem prioriteras i det förslag som antogs i september 2017 och de beskrivs utförligt i det arbetsdokument från kommissionen som åtföljer förslaget.

Insamling via internet

Insamling av stödförklaringar från undertecknare via internet är en av instrumentets bästa sidor och ofta en outhärlig del av organisatörernas verktygslåda. Samtidigt kan det vara väldigt krävande för organisatörerna.

För att samla in stödförklaringar på nätet måste de för närvarande bygga upp ett eget system (med programvara och server) och få det godkänt av en behörig myndighet i det EU-land där uppgifterna kommer att lagras. De tekniska specifikationerna för system för insamling via internet anges i kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1179/2011 av den 17 november 2011, för genomförande av kraven i förordningen om EU:s medborgarinitiativ (artikel 6).

Insamlingssystemen måste också ha nödvändiga tekniska egenskaper och säkerhetsfunktioner för att skydda undertecknarnas personuppgifter.

Kommissionen har gett omfattande stöd för den delen av initiativet som rör insamling via internet. I enlighet med förordningen tillhandahåller kommissionen sedan i december 2011 utan kostnad en öppen programvara som organisatörerna kan använda, med eller utan ändringar. Men de kan också välja att använda annan programvara.

Att hitta en värdserver för installation av programvaran har varit ett återkommande problem för organisatörerna, både pga. kostnaderna men framför allt vad gäller organisationen, vilket har försenat deras insamlingen via internet. År 2012 beslutade kommissionen att avgiftsfritt erbjuda organisatörerna plats på sina egna servrar för deras system för insamling, vilket den enligt den nuvarande förordningen inte är skyldig att göra.

Den programvara som kommissionen har utvecklat innehåller flera funktioner för att samla in stödförklaringar, spara undertecknarnas uppgifter säkert och exportera uppgifterna så att de kan överlämnas till behöriga nationella myndigheter i medlemsstaterna.

Programvaran har uppdaterats regelbundet, för att den ska vara aktuell och bli mer användarvänlig. Den gör det möjligt att samla in stödförklaringar via mobila enheter, t.ex. smarta telefoner och surfplattor, samt att länka till sociala medier och webbplatser som används i kampanjerna. Förbättringar har också gjorts särskilt för personer med funktionsnedsättningar¹⁴.

Sedan april 2015 har tolv initiativ använt kommissionens programvara, och tio av dem använde också kommissionens servrar.

Den avancerade elektroniska signaturen, i enlighet med artikel 5.2, har ännu inte använts.

Tidsplan för insamling

Organisatorerna har ett år på sig för att samla in stödförklaringar, från den dag då kommissionen registrerar deras initiativ. I praktiken har de ofta mindre än ett år för insamlingen, på grund av logistiken i samband med att insamlingen påbörjas. Många organisatörer inleder t.ex. inte förberedelserna för insamling innan de får bekräftelse på att deras initiativ kommer att registreras, även om de enligt förordningen har möjlighet att be den berörda medlemsstaten att godkänna deras insamlingssystem innan initiativet har registreras. Erfarenheterna visar att resultatet av insamlingen i hög grad påverkas av nivån och kvaliteten på kampanjens organisation¹⁵.

Organisatorerna av initiativet ”Mamma, Pappa, Barn” lämnade in ett klagomål till ombudsmannen angående kommissionens rättsliga tolkning av insamlingsperioden på tolv månader. Ombudsmannen konstaterade att kommissionen enligt lagens nuvarande lydelse hade fog för att anse att insamlingen av stödförklaringar börjar den dag då det föreslagna initiativet registreras¹⁶.

För att åtgärda dessa problem ingår en rad förbättringar i förslaget till översyn av förordningen, t.ex. en mer flexibel tidsplan, särskilt möjligheten för organisatorerna att välja ett startdatum för insamlingen upp till tre månader efter registreringsdagen, utöver det centrala insamlingssystem som kommissionen kommer att inrätta och förvalta avgiftsfritt som ett alternativ till individuella system.

¹⁴ En studie genomfördes 2013 för att identifiera aspekter som inte följer god praxis i fråga om tillgänglighet. När applikationen fick en ny utformning 2017 tillämpades bästa praxis för att göra gränssnittet mer tillgängligt. Arbetet med tillgängligheten fortsätter.

¹⁵ Initiativet ”Förbjud glyfosat och skydda människor och miljön mot giftiga bekämpningsmedel” lyckades samla in tillräckligt många underskrifter på bara ca fem månader.

¹⁶ Beslut i ärende 1086/2017/PMC.

Kontroll av stödförklaringar och inlämning till kommissionen

När organisatörerna har samlat in tillräckligt många stödförklaringar (totalt minst en miljon och det minimiantal som krävs i minst sju länder) överlämnas de till de behöriga nationella myndigheterna som inom tre månader ska kontrollera och bestyrka antalet giltiga stödförklaringar.

Om det bekräftas att minimiantalet har uppnåtts lämnar organisatörerna in sitt initiativ till kommissionen. Tre initiativ hade lämnats in till kommissionen i mars 2015 (se föregående rapport) och ytterligare ett ("Förbjud glyfosat och skydda människor och miljön mot giftiga bekämpningsmedel") lämnades in den 6 oktober 2017.

Myndigheter i alla medlemsstater har uppmanats att kontrollera stödförklaringarna för initiativet "Förbjud glyfosat och skydda människor och miljön mot giftiga bekämpningsmedel". De behöriga myndigheterna fann att mer än 87 % av stödförklaringarna för detta initiativ var giltiga. Endast två myndigheter kom fram till resultat under 75 %.

Stickprovsundersökningar gjordes i tolv medlemsstater (varav två undersökningar gällde stödförklaringar som samlats in på papper och en stödförklaringar som samlats in via internet). När det gäller stödförklaringarnas giltighet var det inga stora skillnader i resultat mellan de medlemsstater som gjorde stickprovskontroller och de som kontrollerade alla stödförklaringar.

Det fjärde initiativet, "Förbjud glyfosat och skydda människor och miljön mot giftiga bekämpningsmedel", samlade in underskrifter från 1 070 865 undertecknare¹⁷.

I några medlemsstater överskred alla de fyra framgångsrika medborgarinitiativen minimiantalet, nämligen i Tyskland, Spanien och Italien.

Totalt (kumulativt) antal undertecknare per land för de fyra framgångsrika initiativen

AT	BE	BG	HR	CY	CZ	DK	EE	FI	FR
132 923	102 095	15 462	14 273	10 147	33 019*	29 610*	6 023*	32 100	220 463*
DE	EL	HU	IE	IT	LV	LT	LU	MT	NL
2 202 500	89 243	97 026	23 822	1 450 862	13 889	30 286	18 034	26 899	98 403
PL	PT	RO	SK	SI	ES	SE	UK		
285 857	98 823*	116 907*	67 211*	43 272	322 429	33 831	147 376*		

* Totalt antal stödförklaringar, inklusive från intyg som mottogs efter det datum då initiativet lämnades in till kommissionen

Bestämmelserna om kontroll av stödförklaringar utformades så att de tillåter en viss flexibilitet för medlemsstaterna, så att befintliga nationella förfaranden för liknande

¹⁷ Fördelning av undertecknare per land: <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/initiatives/successful/details/2017/000002>.

instrument ska kunna användas för att begränsa den administrativa bördan. Detta har lett till att de uppgifter som begärs av undertecknarna och även kontrollen skiljer sig från en medlemsstat till en annan. Den färskaste studien visar dock att uppgiftskraven i den kontrollstrategi som föreskrivs i förordningen är väl utformade, jämfört med liknande instrument på regional och nationell nivå. Inga fall av omfattande bedrägerier har heller rapporterats.

Man kan också konstatera att avsaknaden av en tidsfrist för att lämna in ett framgångsrikt initiativ till kommissionen kan skapa förvirring och osäkerhet både för medborgare som gett sitt stöd, för EU:s institutioner och vid uppföljningen av framgångsrika initiativ. Kommissionens förslag bemöter denna fråga genom att fastställa en frist för inlämningen av ett initiativ.

Kommissionens granskning och uppföljning

Under denna fas hålls ett möte med kommissionen och en offentlig utfrågning i Europaparlamentet. Efter denna kontrollperiod på tre månader antas ett meddelande där kommissionen redogör för de eventuella åtgärder som den avser att vidta samt skälen för att vidta eller inte vidta dessa åtgärder (artikel 10).

I initiativet ”Förbjud glyfosat och skydda människor och miljön mot giftiga bekämpningsmedel” uppmanades Europeiska kommissionen att lägga fram ett förslag för medlemsstaterna om att förbjuda glyfosat, se över godkännandeförfarandet för bekämpningsmedel och fastställa bindande mål för hela EU om minskad användning av bekämpningsmedel. Kommissionen träffade företrädare för organisatorerna den 23 oktober 2017 och företrädde då av förste vice ordförande Frans Timmermans och Vytenis Andriukaitis, EU:s kommissionär för hälsa och livsmedelssäkerhet. En offentlig utfrågning hölls i Europaparlamentet den 20 november 2017 där kommissionär Andriukaitis deltog.

Kommissionen antog ett meddelande den 12 december 2017 om de åtgärder den tänker vidta. Även om kommissionen inte kommer att anta ett förslag om att förbjuda glyfosatbaserade växtskyddsmedel eftersom beslutet om att förnya godkännandet av glyfosat i fem år är helt motiverat av vetenskapliga och rättsliga skäl kommer den att lägga fram ett lagstiftningsförslag senast i maj 2018 särskilt i syfte att förbättra insynen i vetenskapliga bedömningar och beslut. Kommissionen kommer också att stärka insatserna för att kontinuerligt och på ett mätbart sätt minska riskerna med användning av bekämpningsmedel.

Nedan följer en uppdatering om de initiativ som lämnats in till kommissionen före antagandet av den föregående rapporten om EU:s medborgarinitiativ den 31 mars 2015.

I initiativet ”Stop vivisection” (Avskaffa djurförsök), som lämnades in till kommissionen den 3 mars 2015, uppmanades kommissionen att ”upphäva direktiv 2010/63/EU om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål, och att lägga fram ett nytt förslag i syfte att avskaffa djurförsök och istället göra det obligatoriskt, inom biomedicinsk och

toxikologisk forskning, att använda uppgifter som är direkt relevanta för människor”. Ett möte hölls den 11 maj 2015. Kommissionen företrädde av vice ordförande Jyrki Katainen och högre tjänstemän från de berörda avdelningarna. En offentlig utfrågning hölls samma dag i Europaparlamentet där externa experter för första gången gavs möjlighet att yttra sig. Kommissionen företrädde av vice ordförande Jyrki Katainen.

Kommissionen antog ett meddelande den 3 juni 2015 om åtgärder på fyra områden: Den ska påskynda tillämpningen av principen om de tre R:en – att ersätta, begränsa och förfina användningen av försöksdjur – genom kunskapsdelning, den ska utveckla, validera och tillämpa nya alternativa metoder till djurförsök, den ska verkställa efterlevnaden av principen om de tre R:en och anpassa relevant sektorsspecifik lagstiftning och den ska föra en dialog med forskarvärlden.

Kommissionen anordnade en vetenskaplig konferens i Bryssel den 6–7 december 2016 för att bedöma framstegen med uppföljningen av initiativet och diskutera hur de senaste forskningsrönen inom biomedicin och andra områden kan bidra till att utveckla alternativ till djurförsök som är vetenskapligt godtagbara¹⁸.

Man bör också notera att efter ett klagomål från organisatörerna av medborgarinitiativet ”Stop vivisection” till ombudsmannen konstaterades det i ett beslut att det inte förelåg några administrativa missförhållanden i kommissionens handläggning av initiativet (april 2017)¹⁹.

När det gäller initiativet ”En av oss”, där kommissionen i sitt svar konstaterade att den befintliga rättsliga ramen är lämplig, har initiativets organisatörer väckt talan vid Europeiska unionens tribunal för att försöka få till stånd en ogiltigförklaring av det kommissionsmeddelande som var svar på initiativet. Förfarandet vid tribunalen är inte avslutat²⁰.

När det gäller initiativet ”Vatten och sanitet är en mänsklig rättighet! Vatten är en samhällsnytta, inte en handelsvara!” har flera uppföljningsåtgärder vidtagits sedan kommissionens meddelande antogs i mars 2014²¹. Det bör särskilt noteras att initiativet bidrog till att vatten och sanitet bibehölls som ett centralt prioriterat område inom EU:s ramar för utvecklingssamarbetet efter 2015²² och även på förteckningen över mål för hållbar utveckling på FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling²³. Dessutom antog

¹⁸ Mer information om uppföljningen finns på [sidan för initiativet](#) i registret.

¹⁹ Ärende 1609/2016/PMC.

²⁰ Mål T-561/14.

²¹ Mer information om uppföljningen finns på [sidan för initiativet](#) i registret.

²² Meddelandet *Ett anständigt liv för alla: från vision till kollektiva åtgärder* av den 2 juni 2014, COM(2014) 335.

²³ <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>.

kommissionen ett förslag till ett reviderat direktiv om dricksvatten den 1 februari 2018²⁴, vilket som svar på initiativet bl.a. omfattar en skyldighet för medlemsstaterna att se till att utsatta och marginaliserade grupper har tillgång till vatten. Också i den europeiska pelaren för sociala rättigheter, som proklamerades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017²⁵, ingår principen att var och en har rätt till väsentliga tjänster av god kvalitet, inklusive vatten och sanitära anläggningar (princip 20 om tillgång till väsentliga tjänster).

I förslaget till översyn av förordningen om EU:s medborgarinitiativ har kommissionen infört en rad förbättringar, särskilt att initiativet när det lämnas in ska översändas till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén, att en mer inkluderande offentlig utfrågning vid Europaparlamentet genomförs för att alla berörda parter ska kunna företrädas på ett balanserat sätt samt att kontrollperioden förlängs från tre till fem månader, för att ge mer tid för diskussioner och för att ge kommissionen möjlighet att beakta synpunkterna.

Öppenhet och finansiering

Enligt artikel 9 måste organisatörerna lämna information om källor för finansiering som överstiger 500 euro per år och sponsor. Denna information ska offentliggöras i registret med EU:s medborgarinitiativ.

Översikt över sponsorer för initiativ som registrerats efter april 2015

	INGEN FINANSIERING	TOTAL FINANSIERING MINDRE ÄN 10 000 EURO	TOTAL FINANSIERING MER ÄN 10 000 EURO
Antal initiativ	8	2	7

Det deklarerade stödet och finansieringen för initiativet ”Förbud glyfosat och skydda människor och miljön mot giftiga bekämpningsmedel” uppgår till 328 399 euro, vilket är det högsta beloppet hittills för ett framgångsrikt medborgarinitiativ.

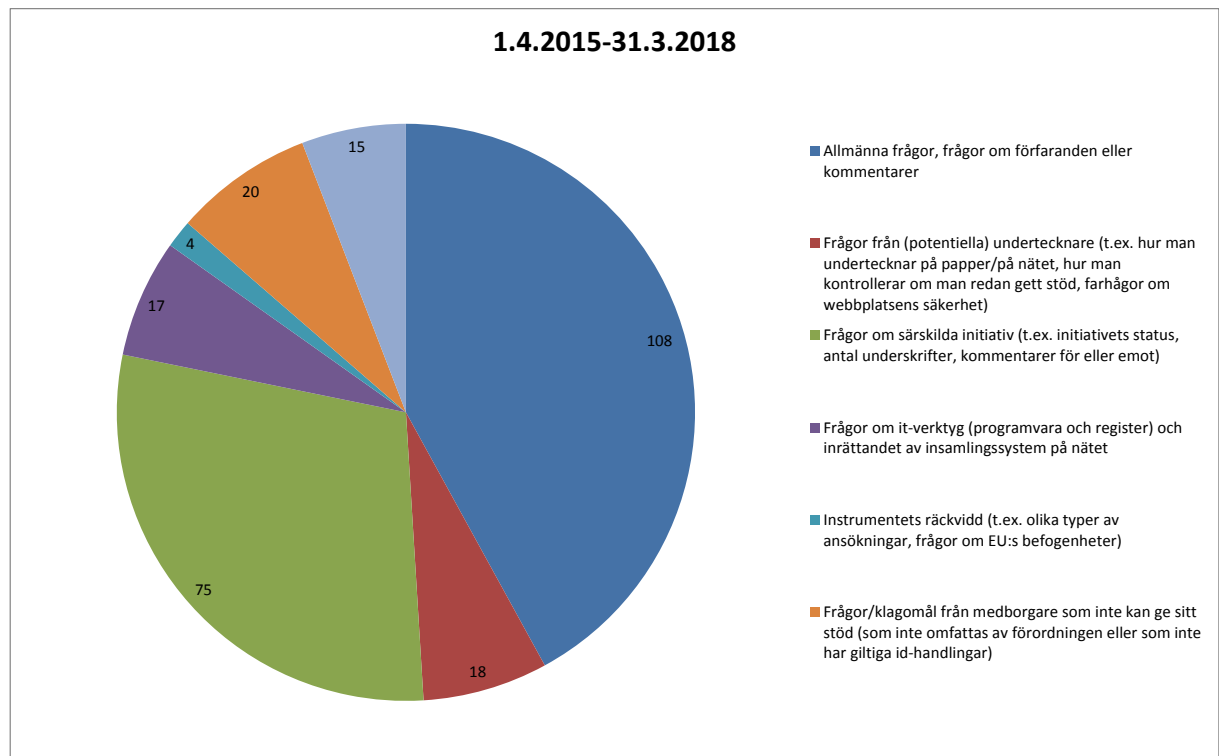
Stöd och upplysning

Kontaktpunkt:

I enlighet med artikel 4.1 finns en kontaktpunkt vid informationstjänsten Europa direkt. Sedan april 2015 har kontaktpunkten behandlat 257 förfrågningar om information från allmänheten.

²⁴ COM(2017) 753, 1.2.2018.

²⁵ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/social-summit-european-pillar-social-rights-booklet_sv.pdf

Om Europa direkt inte kan svara direkt förmedlas frågan vidare till kommissionen. Frågorna kan gälla t.ex. om ett eventuellt initiativ uppfyller kriterierna för registrering, och då ges ett informellt svar som inte påverkar det formella svar från kommissionen som lämnas efter en eventuell begäran om registrering. Sedan april 2015 har 66 frågor förmedlats vidare till kommissionen.

Konto för organisatörer

När ett initiativ har registrerats besvarar kommissionen organisatörernas frågor direkt via deras särskilda konto på webbplatsen för EU:s medborgarinitiativ. Svar ges också fortlöpande per e-post eller telefon.

It-stöd:

Kommissionen erbjuder stöd vid användningen av dess programvara för insamling via internet samt vid härbärgering av system för insamling via internet på kommissionens servrar. Närmare 300 sådana förfrågningar har behandlats de senaste tre åren. Stöd har också erbjudits via plattformen Joinup, som ger berörda parter tillgång till upplysningar om den senaste utvecklingen.

Stöd till översättning

Organisatörerna ansvarar för översättning av initiativen och detta har varit en besvärlig process ändå från början. Sedan 2015 har organisatörerna fått stöd från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén vid översättningen och det har bidragit mycket till att förbättra situationen. Enligt vad som anges i förslaget till ny förordningen har kommissionen för avsikt att själv översätta innehållet i initiativen, och från 2018 har den börjat tillhandahålla dessa översättningar till organisatörerna.

Övrigt

En annan viktig aspekt av förslaget är inrättandet av en gemensam plattform för utbyte av god praxis mellan olika aktörer, särskilt via ett diskussionsforum och andra verktyg för stöd och utbildning. Inom ramen för Europaparlamentets pilotprojekt har kommissionen redan inlett inrättandet av en sådan plattform som ska testas och vidareutvecklas tills en fullt utvecklad version kan göras tillgänglig i enlighet med den nya förordningen. Den första versionen av plattformen förväntas bli tillgänglig i april 2018.

Samarbetsplattformen ska lanseras samtidigt som man inleder en mer allmän informationskampanj om EU:s medborgarinitiativ, med information om bl.a. användningen av specialanpassade verktyg och produkter för att göra instrumentet bättre känt, främjande via sociala medier som riktas till allmänheten samt evenemang i medlemsstaterna riktade till potentiella informationsförmedlare.

SLUTSATS

Kommissionen har beaktat synpunkter från EU:s institutioner och organ och berörda parter. Den har noggrant bedömt återstående flaskhalsar och beaktat dem i sitt förslag till förordning av den 13 september 2017. Ändringen kommer att innebära en betydande förenkling och förbättring för medborgare och organisatörer vid alla etapper i ett medborgarinitiativ. Den kommer att bidra till att man kan utnyttja medborgarinitiativets fulla potential för att främja debatt och allmänhetens deltagande på EU-nivå och till att föra EU närmare dess medborgare, i linje med kommissionens prioritering nr 10 ("En union av demokratisk förändring").

Europaparlamentet och rådet diskuterar för närvarande förslaget och de tre institutionerna har i sitt gemensamma uttalande åtagit sig att prioritera förslaget i lagstiftningsprocessen för att göra väsentliga framsteg och, om möjligt, att förverkliga det före valen till Europaparlamentet 2019. Kommissionen vill att förslaget antas före utgången av 2018 så att det kan träda i kraft i januari 2020 och så snabbt som möjligt bidra till demokrati och medborgardeltagande i EU.

Under tiden fortsätter kommissionen att arbeta för att förbättra EU:s medborgarinitiativ inom den befintliga rättsliga ramen. En första version av samarbetsplattformen lanseras i april 2018 och kommissionen kommer att öka sin kommunikations- och upplysningsverksamhet om medborgarinitiativen med en informationskampanj som inleds 2018.

Kommissionen fortsätter att följa upp framgångsrika initiativ när så är lämpligt, och den kommer att ange utförliga skäl i de fall när den inte gör det, i enlighet med sina tio politiska prioriteringar. Kommissionen har åtagit sig att vidta uppföljande åtgärder i tre av de fyra framgångsrika initiativen och den har aviserat eller antagit lagstiftningsförslag om två av dem.

EU:s medborgarinitiativ främjar medborgardeltagande i Europa, vilket de nio miljoner stödförklaringar som samlats in hittills visar, och det bidrar till framväxten av en alleuropeisk debatt och ett engagemang i EU:s demokratiska liv. Genom att engagera medborgarna och ge dem möjlighet att framföra sina synpunkter om frågor som är viktiga för dem ger EU:s medborgarinitiativ ett mervärde åt lagstiftningsprocessen i EU och bidrar till att föra medborgarna närmare EU.